

Sygn. akt V ACa 600/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku, V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	SSA Barbara Rączka-Sekścińska
Sędziowie:	SA Teresa Karczyńska - Szumilas (spr.) SA Hanna Rucińska
Protokolant :	stażysta Anna Lubawska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2020 r. wG.

na rozprawie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko (...) Bankowi (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 16 lipca 2019 r., sygn. akt I C 501/17

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Teresa Karczyńska – Szumilas SSA Barbara Rączka – Sekścińska SSA Hanna Rucińska

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 600/19

UZASADNIENIE

Powód M. M. w pozwie skierowanym przeciwko Bankowi (...) S.A. w W. wniósł o pozbawienie w całości tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie sygn. akt II K (...) w zakresie zobowiązującym go do naprawienia szkody 111.600 zł na rzecz pokrzywdzonego Banku (...)S.A.

Oddziału w T., wskazując że nastąpiła zmiana wierzyciela oraz całkowite spełnienie zobowiązania kredytowego wobec poszkodowanego.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania, wskazując że nastąpiło połączenie banków na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., zmiana firmy powoda, zaś Bank (...) S.A był bankiem przejmującym.

Pozwany podkreślił także, że zadłużenie powoda z tytułu przedmiotowego wyroku jest całkowicie odrębnym od jego zadłużenia wynikającego z zadłużenia kredytowego.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 16 lipca 2019 r. powództwo oddalił oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania. Sąd Okręgowy ustalił, że wyrokiem z dnia 21 stycznia 2005 r. Sąd Rejonowy w T. w sprawie sygn. akt II K (...) uznał powoda za winnego zbycia innym osobom substancji majątkowej przewłaszczonej na rzecz Banku (...) S.A Oddział w T., czym uszczuplił zaspokojenie tego wierzyciela. Na podstawie art. 72 § 2 k.k. oskarżony został zobowiązany do naprawienia szkody w kwocie 111.600 zł na rzecz pokrzywdzonego Banku (...) S.A Oddział w T. w terminie do dnia 31 stycznia 2006 r.; orzeczeniu temu nadano klauzulę wykonalności w dniu 22 czerwca 2005 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w T. M. W. prowadziła wobec powoda 3 postępowania egzekucyjne z różnych tytułów wykonawczych, z wniosku wierzyciela Banku (...)S.A, w tym z przedmiotowego wyroku.

Pismem z dnia 1 sierpnia 2014 r. Bank (...) S.A w W. wydał zgodę na wykreślenie hipoteki zwykłej w kwocie 8.500 zł zabezpieczającą wierzytelność z tytułu umowy kredytu nr(...), zaś pismem z dnia 8 września 2014 r. na wykreślenie hipoteki zwykłej w kwocie 40.000 zł zabezpieczającą wierzytelność z tytułu umowy kredytu nr (...).

Postanowieniem z dnia 12 stycznia 2015 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w T. M. W. zawiesiła postępowanie egzekucyjne z nieruchomości ujawnionej w księdze wieczystej (...) na wniosek wierzyciela Banku (...) S.A w W.. Pismem z dnia 2 grudnia 2015 r. pozwany złożył wniosek o podjęcie postępowania komorniczego informując, że doszło do połączenia Banku (...)S.A w W. z (...) Bank (...) S.A w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. poprzez przeniesienie całego majątku wszystkich aktywów i pasywów (...) Bank (...) S.A. na rzecz Banku (...) S.A. w W. oraz zmianę firmy Bank (...)S.A. na Bank (...) S.A.

Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w T. M. W. podjęła postępowanie egzekucyjne zmieniając firmę wierzyciela na Bank (...) S.A.; odpis postanowienia został doręczony pełnomocnikowi powoda w dniu 9 czerwca 2016 r. Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w T. w sprawie sygn. akt I Co (...) wyłączył komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. M. W. od dalszego prowadzenia spraw egzekucyjnych, w tym sprawy sygn. akt (...), i wyznaczył Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. M. D. do dalszego prowadzenia spraw egzekucyjnych.

Obecnie sprawa sygn. akt (...)znajduje się na etapie licytacji nieruchomości.

Sąd Okręgowy stan faktyczny ustalił na podstawie dokumentów i przesłuchania powoda, z którego wynikał brak orientacji, co do ilości i przebiegu licznych postępowań egzekucyjnych. Sąd Okręgowy wskazał, że twierdzenia powoda, że znaczna ilość postępowań egzekucyjnych prowadzonych z wniosku wierzyciela, a w efekcie sprzedaż należącej do niego nieruchomości za kwotę 250.000 zł, musiała spowodować spłatę wszelkich należności względem wierzyciela ze wszystkich tytułów egzekucyjnych, stoją w sprzeczności z materiałem dowodowym z akt komorniczych.

W zakresie twierdzeń powoda dotyczących zmiany wierzyciela, Sąd I instancji podzielił stanowisko pozwanego, że nie doszło do przejścia praw i obowiązków na nowego wierzyciela, co powodowałoby konieczność wydania klauzuli wykonalności w trybie art. 788 k.p.c. W wyniku przekształcenia w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. doszło do przeniesienia wszystkich aktywów i pasywów (...) Bank (...) S.A na rzecz Banku (...) S.A w W. oraz zmiany firmy Bank (...) S.A na Bank (...) S.A i utraty bytu prawnego (...) Bank (...) S.A. Okoliczności te były znane powodowi wobec doręczenia mu postanowienia o podjęciu zawieszzonego postępowania egzekucyjnego, a nadto ani komornik sądowy ani sąd

rozpatrujący skargi na czynności komornika nie miał wątpliwości, co do prawidłowości takiego procedowania, a powód przed wniesieniem powództwa również okoliczności tej nie kwestionował.

Powód wskazywał, że zawarty w kwestionowanym wyroku obowiązek zapłaty stanowił tylko zabezpieczenie wiarygodności kredytowych banku, jednakże obciążony zgodnie z art. 6 k.c. ciężarem dowodzenia, nie zaferował materiału dowodowego przemawiającego za prawdziwością tych twierdzeń.

Wskazany obowiązek dotyczy naprawienia szkody, którą swoim czynem niedozwolonym wywołał powód, co nie ma związku z innymi jego zobowiązaniami wobec tego samego podmiotu wynikającymi z zaciągniętych kredytów i z pewnością nie pełni funkcji „zabezpieczenia” tych roszczeń, na co powołuje się powód. Kwestionowany wyrok stanowi samodzielny tytuł egzekucyjny, jego podważanie jest niedopuszczalne, a nadto wiąże on sąd cywilny w orzekaniu co do wysokości istniejącego zobowiązania na podstawie art. 11 k.p.c. Próba podważenia podstaw wydania orzeczenia karnego, tak co do zasady jak i wysokości nie znajduje podstawy prawnej, wobec czego Sąd I instancji oddalił wnioski dowodowe zmierzające do przeprowadzenia dowodu z akt sprawy sygn. akt II K (...). Okoliczności na jakie powołuje się powód, a dotyczące innych postępowań egzekucyjnych prowadzonych z wniosku tego samego wierzyciela, lecz na podstawie innego tytułu egzekucyjnego, nie mogą mieć wpływu na istnienie zobowiązania wynikającego z kwestionowanego tytułu wykonawczego.

Wskazując na treść art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd Okręgowy stwierdził, że nie doszło do zaspokojenia wierzyciela z kwestionowanego wyroku.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł w myśl przepisu art. 98 k.p.c. oraz § 8 punkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy wywiódł powód, zaskarżając go w zakresie oddalenia powództwa oraz obciążenia powoda kosztami postępowania, zarzucając:

1. naruszenie art. 55⁽¹⁾-554⁽⁴⁾ k.c. i art. 492-494 k.s.h. w zw. z art. 788 § 1 k.p.c. i art. 789 k.p.c. poprzez błędną ich wykładnię i uznanie, że w sprawie nie występują okoliczności świadczące o przejściu praw i obowiązków na nowy podmiot utworzony w wyniku zbycia i połączenia kapitałowego obu banków, tj. Banku (...) SA i Banku (...) S.A.;
2. naruszenie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. wskutek błędnego uznania, że po powstaniu tytułu wykonawczego nie nastąpiło zdarzenie, które uniemożliwia dalsze prowadzenie egzekucji;
3. dowolną ocenę dowodów (naruszenie art. 233 k.p.c.) polegającą na nieobiektywnej i niewszechstronnej ich ocenie z uwagi na brak rozważania faktu, iż powód wielokrotnie wskazywał, okoliczności świadczące o przejściu praw i obowiązków na nowy podmiot, które jednocześnie stanowi zdarzenie powstałe po powstaniu tytułu wykonawczego, które uniemożliwia dalsze prowadzenie egzekucji, co ma wpływ na treść orzeczenia.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w sprawie za postępowanie apelacyjne.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu, wskazując na niezasadność wywiedzionego środka zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego skutkowałą koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, wskutek nie rozpoznania jej istoty. Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia stanu faktycznego w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia, które Sąd Apelacyjny uznaje za własne, zatem zbędne pozostaje ich ponowne przytaczanie, jednakże zachodziła potrzeba ich uzupełnienia. Przedmiotem postępowania było żądanie powoda pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 21 stycznia

2005 r. w sprawie sygn. akt II K (...), mocą którego na podstawie art. 72 § 2 k.k., powód został zobowiązany do naprawienia szkody w kwocie 111.600 zł wyrządzonej Bankowi (...) S.A. Oddziałowi w T.. Z treści wyroku wynika ponadto, że powód został uznany za winnego zbycia inwentarza żywego przewłaszczonego na rzecz Banku (...)S.A. Oddziału w T. jako zabezpieczenie wierzytelności z tytułu udzielonego powodowi kredytu oraz uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela poprzez ukrycie mienia zajętego w toku postępowania egzekucyjnego i zbycia samochodu. Nie ulega wątpliwości, że na poczet spłaty zadłużenia wynikającego z zaciągniętych przez powoda zobowiązań kredytowych wierzyciel zaksięgował kwotę 43.161,56 zł; na powyższą okoliczność wskazuje sam wierzyciel w piśmie kierowanym do powoda z 30 grudnia 2014r. (k.11) Powód ponadto, już w pozwie wskazał, że nastąpiło w całości spełnienie świadczenia wynikającego z umowy o kredyt nr(...), albowiem Komornik Sadowy przy Sądzie Rejonowym w T. M. W. dokonała ściągnięcia tej należności w sprawie (...), a nadto nastąpiło także spełnienie świadczenia z umowy nr (...) albowiem, jak stwierdził powód, postępowanie w sprawie (...)zostało umorzone. Jednocześnie z kopii pisma kierowanego przez wierzyciela do Biura (...) z 29 czerwca 2016r. wynika, że w wyniku licytacji w sprawie sygn. akt I Co (...) w październiku 2012r. wpłynęła na rzecz wierzyciela kwota 38.919,64 zł (k. 137). Nie ulega też wątpliwości, że wobec powoda prowadzone były czynności egzekucyjne zmierzające do wyegzekwowania należności wynikających z zaciągniętych przez niego kredytów, jak i z wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 21 stycznia 2005r. w sprawie sygn. akt II K (...), przy czym oprócz ustalonych przez Sąd I instancji zgód wierzyciela na wykreślenie hipoteki wyraził on kolejną taką zgodę w grudniu 2014r (k. 126). Zgodnie z przepisem art. 72 § 2 k.k., na mocy którego zasądzone od powoda na rzecz poprzednika prawnego pozwanego kwotę 111.600 zł sąd może zobowiązać skazanego do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości lub w części. Sąd I instancji zasadnie wskazał, że powód oprócz kwestionowanego tytułu egzekucyjnego w postaci wyroku karnego obciążony był również innymi tytułami egzekucyjnymi, stanowiącymi konsekwencje nie spłaconych przez niego kredytów, jednakże wniosek, że uregulowanie choćby części należności wynikających z tych kredytów nie ma bezpośredniego związku z możliwością egzekucji wierzytelności wynikającej z przedmiotowego wyroku karnego pozostaje co najmniej przedwczesny. Wniosek Sądu Okręgowego, że wyrok, który stanowi kwestionowany przez powoda tytuł wykonawczy, nie ma związku z innymi zobowiązaniami wobec tego samego podmiotu, pomija okoliczność, że dotyczy on naprawienia szkody jakiej doznał wierzyciel powoda, a już tylko z jego sentencji wynika, że miała ona związek z czynnościami wierzyciela zmierzającymi do uzyskania zaspokojenia należności z tytułu kredytów. Rozpoznane istoty przedmiotowej sprawy wymaga zatem ustalenia jakiej konkretnie szkody dotyczył kwestionowany wyrok będący obecnie podstawą postępowania egzekucyjnego, a następnie ustalenia, czy wskazywane przez powoda, choćby częściowe zaspokojenie należności wierzyciela z tytułu umów kredytowych doprowadziło do choćby częściowego zmniejszenia szkody wskazanej w tym wyroku. Badanie powyższej okoliczności, w tym i w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy sygn. akt II K (...) Sądu Rejonowego w T., nie oznacza przy tym podważania związania sądu cywilnego prawomocnym wyrokiem sądu karnego wynikającego z art. 11 k.p.c., a zmierza do ustalenia, czy po powstaniu tego tytułu egzekucyjnego doszło do zdarzenia, wskutek którego szkoda doznana przez wierzyciela, a opisana w przedmiotowym wyroku, została choćby częściowo naprawiona, co wyczerpywałby przesłanki art.840 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd Okręgowy stwierdzając brak związku pomiędzy kwestionowanym przez powoda wyrokiem a uzyskaniem choćby częściowego zaspokojenia wierzyciela z tytułu należności kredytowych ograniczył się do wskazania, że zaspokojenie to nastąpiło na podstawie innych tytułów egzekucyjnych, jednakże nie ustalił na czym polegała szkoda wskazana przedmiotowym wyrokiem oraz czy nie doszło do jej, choćby częściowego zaspokojenia, poprzez choćby częściowe zaspokojenie przez powoda należności kredytowych. Brak zbadania i oceny przedmiotowej okoliczności świadczy o nie rozpoznaniu istoty sprawy, zwłaszcza że powód w ogóle nie wskazywał na jakiegokolwiek zaspokojenie wierzyciela w postępowaniu toczącym się obecnie w sprawie sygn. akt (...), a więc wprost dotyczącym przedmiotowego tytułu wykonawczego, a podstawy faktycznej powództwa upatrywał w spełnieniu należności kredytowych. Z niekwestionowanych przez skarżącego ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji wynika, że pierwotnym wierzycielem powoda był Bank (...) S.A., który dokonał przejęcia Banku (...) S.A. w trybie art. 492 § k.s.h., przy czym doszło do zmiany firmy banku przejmującego na Bank (...) S.A. Ponownie rozpoznając przedmiotową sprawę, Sąd I instancji poprzedzi jednak ewentualne rozważania w zakresie legitymacji pozwanego do prowadzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu egzekucyjnego wskazującego jako wierzyciela Bank (...) S.A. oceną znaczenia zarzutu podniesionego przez powoda w tym zakresie dla rozstrzygnięcia sporu w oparciu o art. 840 § 1 k.p.c. Wobec powyższych okoliczności, na mocy art. 386 § 4 k.p.c.,

Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy, który ponownie rozpoznając sprawę odniesie się do jej istoty we wskazanym zakresie.

Z uwagi na konieczność ponownego rozpoznania sprawy konieczne było również uchylenie wyroku w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, celem orzeczenia o nich stosownie do art. 108 § 1 k.s.h. O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł stosownie do art. 108 § 2 k.p.c.